

Göm återvinningsstationerna under gatan och i nybyggda hus

Skrivelse av Anders Broberg (kd)

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Skrivelsen av Anders Broberg (kd) anses med denna promemoria besvarad.

Föredragande borgarrådet Viviann Gunnarsson anför följande.

Ärendet

Anders Broberg (kd) föreslår i en skrivelse den 24 september 2002, *bilaga 2*, att materialbolagens återvinningsstationer bör placeras under gatunivå eller gömmas inne i fastigheter vid ny- och ombyggnad. Motivet är att återvinningsstationer som är placerade på gatan medför en skräpig miljö.

Remisser

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, renhållningsnämnden och gatu- och fastighetsnämnden.

Stadsledningskontoret har avstått från att svara.

Renhållningsnämnden hänvisar till sitt pågående arbete med att införa fastighetsnära källsortering och hur detta kan anpassas till områden med olika bebyggelsestruktur. Nämnden anser däremot att förslaget med nergrävda behållare är för kostnadskrävande, åtminstone som tillfällig lösning.

Gatu- och fastighetsnämnden sympatiserar med tanken på inomhuslösningar och påpekar att stadens ambition sedan länge är att förlägga stationerna på kvarterersmark. Nämnden har inga principiella invändningar mot att placera återvinningsstationer under gatunivå men anser att detta kan bli svårt att genomföra i praktiken.

Mina synpunkter

Utformningen av infrastrukturen för avfallshantering har stor betydelse för människors vilja att källsortera och har tydliga estetiska aspekter. I praktiken har återvinningsstationerna, ”de gröna behållarna” på staden, genom åren medfört ökad skräpighet och bör i framtiden kunna passa in i stadsbilden på ett bättre sätt. En bidragande orsak till skräpigheten är att antalet stationer aldrig har stämt överens med den servicenivå som materialbolagen håller i övriga Sverige. Därför arbetar vi för att också införa fastighetsnära lösningar. I de kommunala bostadsbolagen har många hyresgäster tillgång till fastighetsnära källsortering. I takt med att fler människor kan sortera avfall i anslutning till sin bostad kan också antalet återvinningsstationer minskas. Liksom remissinstanserna anser jag att staden under tiden bör pröva olika ekonomiska styrmedel för att minska återvinningsstationerna till förmån för en fastighetsnära

källsortering. Att placera stationer för källsortering under marknivå kan vara en bra möjlighet då det är ekonomiskt möjligt.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta följande

Skrivelsen av Anders Broberg (kd) anses med denna promemoria besvarad.

Stockholm den 24 mars 2004

VIVIANN GUNNARSSON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta

att skrivelsen av Viviann Gunnarsson (mp) och Christopher Ödmann (mp) anses besvarad med följande.

Återvinningsstationerna i Stockholm har tyvärr bidragit till förfullning och nedskräpningen i staden eftersom mycket skräp och ohyra samlats runt stationerna. Vi kan därför konstatera att de gröna återvinningsstationerna inte fungerar och därför bör tas bort så snart som möjligt.

Att placera återvinningsstationerna under gatan kan mot den bakgrunden verka estetiskt tilltalande, men enligt vår mening alltför kostnadskrävande. Gömda återvinningsstationer i nybyggda hus riskerar att driva upp kostnaderna utan att det av miljömässiga skäl är motiverat.

Enligt producentansvaret ska producenterna tillhandahålla lämpliga insamlingssystem till hushåll och andra verksamheter. Det ekonomiska och fysiska ansvaret bär de själva. Då principen om producentansvaret är viktig anser vi att man bör skilja på kommunens- och materialbolagens ansvar. Samtidigt bör staden som markupplåtare ställa höga krav på materialbolagen för att minimera skräp och förfullning.

De miljömässiga vinsterna i att ytterligare utöka medborgarnas sorteringsarbete av hushållsavfall inte är givna. Beslut om en produkt ska materialåtervinnas eller brännas ska baseras på en helhetsbedömning, där man tar hänsyn till transporter, miljöeffekter av återvinningsmetoden, energivinster mellan återvinning och nyproduktion och alternativ till den energi som återvinns via söpförbränning. Återvinning ska aldrig vara ett självändamål. Stockholm bör införa ett sorteringssystem som prioriterar och fokuserar på de farliga soporna och inte på sådant som man lika gärna kan bränna. Vi menar följaktligen att farligt avfall, tidningar, papper, glas- och metallförpackningar även fortsättningsvis bör sorteras. Pappersförpackningar, plastförpackningar och matavfall bör förbrännas.

En sorteringspolicy i enlighet med ovan skulle innebära färre fraktioner, en säkrare sortering och minskade bekymmer vid återvinningsstationerna.

ÄRENDET

Anders Broberg (kd) föreslår i en skrivelse den 24 september 2002, bilaga 2, att materialbolagens återvinningsstationer bör placeras under gatunivå eller gömmas inne i fastigheter vid ny- och ombyggnad. Motivet är att återvinningsstationer som är placerade på gatan medför en skräpig miljö.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, renhållningsnämnden och gatu- och fastighetsnämnden.

Stadsledningskontoret har avstått från att svara.

Renhållningsnämnden beslutade den 11 december 2002 att godkänna och överlämna förvaltningens yttrande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av *Dick Urban Vestbro* (v) och *Juan Carlos Cebrián m.fl.* (s), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av *Ulla Ericson m.fl.* (m) och *Mats Sablin* (fp), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av *Magnus Jarnling* (mp), *bilaga 1*.

Renhållningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 december 2002 är i huvudsak av följande lydelse.

Sammanfattning

Anders Broberg (kd) föreslår i en skrivelse att behållare under gatunivå bör ersätta de nuvarande återvinningsstationerna fram till dess fastighetsnära källsortering finns väl utbyggd samt att möjligheten att förlägga återvinningsstationer inomhus bör undersökas noga vid nybyggen och stora ombyggnader.

På grund av höga kostnader och omfattande anläggningsarbeten bedömer förvaltningen att nedgrävda behållare inte lämpar sig som tillfällig lösning. Det kan däremot föreslås som ett alternativ på platser där återvinningsstationer bedöms nödvändiga även i framtiden.

Inom ramen för förvaltningens uppdrag angående fastighetsnära insamling pågår ett arbete där förvaltningen i samråd med berörda parter ska ta fram ett program för hur den fastighetsnära insamlingen successivt ska införas. Vidare ska plan upprättas för hur källsortering lämpligen kan genomföras i områden med olika bebyggelsestruktur.

Ärendets beredning

Rubricerad skrivelse har även remitterats till Stadsbyggnämnden för yttrande senast 31 december 2002.

Bakgrund

Anders Broberg (kd) redovisar i sin skrivelse problem med nedskräpning runt återvinningsstationerna. Han föreslår att behållare under gatunivå bör ersätta de nuvarande återvinningsstationerna fram till dess fastighetsnära källsortering finns väl utbyggd samt att möjligheten att förlägga återvinningsstationer inomhus bör undersökas noga vid nybyggen och stora ombyggnader.

Förvaltningens yttrande

Producentansvar

Förpackningar och returpapper omfattas av producentansvar. Producenterna ska tillhandahålla lämpliga insamlingssystem för att underlätta för hushåll och andra att sortera ut förpackningar och returpapper. Hushåll och andra konsumenter ska sortera ut förpackningar och returpapper från hushållsavfall och annat avfall och lämna dem i de insamlingssystem som producenterna tillhandahåller. Producenterna har hela det fysiska och ekonomiska ansvaret för insamling och fortsatt hantering av förpackningarna och returpappret. Staden får inte ha några kostnader för insamlingen eller den fortsatta hanteringen.

Befintliga återvinningsstationer

De behållare som används vid återvinningsstationerna är förhållandevis små, 2-4 m³. Vissa av dem töms två gånger per dag men är trots detta ofta fulla. Fulla behållare utgör dock endast en del av problematiken. Andra orsaker till nedskräpning är att för stora förpackningar och annat avfall än förpackningar och returpapper lämnas samt att förpackningar och returpapper läggs utanför behållarna trots att de inte är fulla.

Upplåtelsen av mark för återvinningsstationerna regleras i ett avtal mellan staden och producenternas materialbolag. Avtalet gäller t.o.m. år 2006. SITA har materialbolagens uppdrag att ansvara för tömning och skötsel.

Fastighetsnära insamling

I Stockholm är målet en övergång från återvinningsstationer till fastighetsnära insamling när det gäller förpackningar och returpapper. Renhållningsnämnden har kommunfullmäktiges uppdrag att utreda förutsättningarna för ökad fastighetsnära insamling samt att presentera förslag till utformning av system för sådan insamling.

Förvaltningen kan konstatera att staden inte enbart på eget initiativ kan genomföra fastighetsnära källsortering för avfall som omfattas av producentansvar, eftersom det i hög utsträckning saknas juridiska och ekonomiska styrmedel för detta.

I samband med uppdraget angående fastighetsnära insamling pågår ett arbete där förvaltningen i samråd med producenternas materialbolag ska ta fram ett program för hur den fastighetsnära insamlingen successivt ska öka fram till dess att avtalet mellan staden och materialbolagen upphör vid utgången av år 2006.

I arbetet ingår också att i samarbete med producenternas materialbolag, fastighetsägare och andra intressenter upprätta en plan för hur källsortering lämpligen kan genomföras i områden med olika bebyggelsestruktur. En prioriteringsordning, där fastighetsnära lösningar väljs i första hand, därefter kvartersnära lösningar och i sista hand lösningar med någon form av återvinningsstationer, bör ligga till grund för planen.

Nedgrävda behållare

Stockholms Hamn ansvarar för mottagning av avfall från fartygstrafik och för detta ändamål togs i maj i år en anläggning med nedgrävda behållare i drift på Strandvägskajen. Fraktionerna som samlas in är brännbart avfall, emballage, färgat och ofärgat glas samt metall och man planerar även behållare för hushållsavfall. De behållarstorlekar som används är 9 m³ och 3 m³. Fraktionerna i de större behållarna komprimeras ca fem gånger. Under högsäsong sker tömning ungefär var 14:e dag. Den lägre tömningsfrekvensen ger lägre driftskostnader jämfört med tidigare. Problemen med nedskräpning runt behållarna har än så länge varit små. Med anledning av hög grundvattennivå blev kostnaderna för anläggningen högre än normalt. Totalkostnaden uppgick till ca tre miljoner kronor. Det var svårt att finna ett lämpligt läge för anläggningen p.g.a.

ledningsdragningar under jord. Det krävs också stor fri yta ovan jord för att kunna hantera behållarna vid tömning.

På grund av höga kostnader och omfattande anläggningsarbeten bedömer förvaltningen att nedgrävda behållare inte lämpar sig som tillfällig lösning i avvaktan på att fastighetsnära källsortering ska finnas väl utbyggd. Denna typ av lösning kan däremot föreslås som ett alternativ på platser där återvinningsstationer av olika skäl bedöms nödvändiga även i framtiden.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutade den 17 december 2002 enligt kontorets förslag.

Gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 28 november 2002 är i huvudsak av följande lydelse.

SAMMANFATTNING

Gatu- och fastighetsnämndens remisstid går ut 2002-12-31.

I den remitterade skrivelsen föreslås att staden bör undersöka och pröva möjligheterna att få bort de nuvarande återvinningsstationerna genom att gömma dem under gatunivå och i fastigheter. Vid nybyggen och stora ombyggnader bör inomhuslösningar undersökas.

Förutom de problem som kan förekomma med nedskräpning anser gatu- och fastighetskontoret att återvinningsstationer på gatan ofta är störande, otillgängliga och förfulande. Vi sympatiserar sålunda med skribentens tanke att stationerna helst borde ha förlagts på kvartersmark redan från början.

Stadens ambition är också sedan länge att källsorteringsfraktionerna ska samlas in på och hämtas från kvartersmark.

Numera har renhållningsnämnden till uppgift att samordna stadens agerande beträffande sådant avfall som omfattas av producentansvaret. Nämnden har ända sedan den bildades haft att verka för en övergång till fastighetsnära källsortering.

Gatu- och fastighetsnämnden arbetar i sin roll som fastighetsägare sedan flera år med en utökning av antalet fastigheter med möjlighet till källsortering samt en utökning av antalet källsorterade fraktioner.

Den i skrivelsen nämnda återvinningsstationen på Strandvägen under gatunivån har anlagts och drivs av Stockholms hamn AB som ett led i bolagets arbete med att rusta upp stadens kajer. Den öppnades i somras och betjänar Skärgårdsbåtarna.

Vad gäller idén i skrivelsen om fler återvinningsstationer under gatunivå har vi inga principiella invändningar utan prövar gärna eventuella sådana förslag som via renhållningsförvaltningens samverkansgrupp kan komma från producenterna och deras materialbolag. Att som skribenten förespråkar göra Strandvägsmodellen till ett mer allmänt föredöme för källsorteringsstationer i staden kan dock befaras bli svårt.

Olika styrmedel bör prövas för att underlätta en övergång till fastighetsvisa källsorteringslösningar såsom lagkrav på producenterna om servicenivån, avgiftsbeläggning av stadens nuvarande gratisupplåtelser och tydligare återvinningsrabatt i stadens hushållsavfallstaxa.

REMISSEN

Skrivelsen har av kommunstyrelsen remitterats till gatu- och fastighetsnämnden för yttrande senast 2002-12-31.

SKRIVELSE

Anders Broberg påtalar i skrivelse 2002-09-24 till kommunstyrelsen att det ofta blir väldigt skräpigt runt många av återvinningsstationerna i staden. Tillstånd skulle enligt skrivelsen aldrig ha

getts för återvinningsstationer på gatan. I stället borde stationerna ha förlagts inomhus redan från början.

Stockholms hamn uppges ha löst problematiken på Strandvägen genom att förlägga återvinningsstationen under gatunivå.

Broberg föreslår att staden bör undersöka och pröva möjligheterna att få bort de nuvarande återvinningsstationerna genom att förlägga dem under gatunivå och i fastigheter. Vid nybyggen och stora ombyggnader bör inomhuslösningar undersökas.

GATU- OCH FASTIGHETSKONTORETS SYNUNKTER

De återvinningsstationer på offentlig plats som åsyftas i skrivelsen är avsedda för hushållen. Ansvaret för insamling och borttransport av detta källsorteringsmaterial är sedan flera år enligt lag borttaget från kommunerna och ligger på ett antal särskilt utpekade producenter och deras materialbolag. Allt fler materialslag omfattas av det s k producentansvaret.

Nuvarande insamlingssystem för producentansvarsmaterial

Vissa av insamlingsföresättningar för de avfallsfraktioner som omfattas av producentansvaret, och alltså ligger utanför det kommunala renhållningsmonopolet, regleras i Stockholm av ett i gatu- och fastighetskontorets regi träffat avtal mellan staden och de ansvariga producenternas materialbolag om återvinningsplatser på offentlig plats (utl 1996:297). Avtalet gäller t o m år 2006.

Det sålunda avtalade insamlingssystemet avsåg att en basservicenivå med en offentlig insamlingsstation per 1 000 - 2 000 invånare för de delar av staden som inte täcks av en fastighetsvis insamling, skulle uppnås senast 1998-01-01.

Gatu- och fastighetsnämnden träffade avtalet utifrån nämndens roll som ägare och förvaltare av stadens offentliga platsmark.

Trots införandet av producentansvaret har Stockholm även medverkat i det direkta omhändertagandet av källsorteringsmaterial via sitt dåvarande avfallsbolag. Det kommunala bolaget SKAFAB engagerade sig sålunda som entreprenör åt producenternas materialbolag för insamling av färgat och ofärgat glas, papp/papper, metall och hårdplast.

1999 beslutade kommunfullmäktige att avveckla SKAFAB och överföra ansvaret för den kommunala avfallshanteringen, upphandling, samordning, utveckling mm till den nybildade renhållningsnämnden. Nuvarande entreprenör åt producenterna är SITA Sverige AB.

Renhållningsnämnden har bl a till uppgift att samordna stadens agerande beträffande sådant avfall som omfattas av producentansvaret. Samordningsansvaret låg tidigare på gatu- och fastighetskontoret enligt avtalet med producenternas materialbolag. Samordningen sker numera mellan renhållningsförvaltningen, stadsdelsnämnderna, miljöförvaltningen och SITA och avser lämpliga lägen för återvinningsplatserna, renhållningsfrågor, bullerstörningar mm. Eftersom ansvaret för både upplåtelse och bygglov för återvinningsstationerna numera ligger på stadsdelsnämnderna medverkar inte heller stadsbyggnadskontoret.

Den avtalade basservicenivån motsvarar en utbyggnad av antalet källsorteringsstationer till totalt 350. Den nivån har dock långt ifrån uppnåtts och det förefaller t o m tveksamt om den kommer att kunna uppnås.

Vidare finns ett antal fastighetsvisa lösningar med mer eller mindre fullständiga sorteringsmöjligheter. Framförallt har stadens egna bostadsbolag satsat på att bygga ut bostadsnära system med bl a miljöstugor.

Valet av insamlingssystem i Stockholm och den relativt låga servicegraden beror bl a på materialbolagens bedömning av de ekonomiska förutsättningarna för insamlingen och deras inriktning att i första hand söka (avgiftsfria) uppställningsplatser på offentlig plats - vilka är särskilt svåra att hitta i Stockholm - hellre än traditionella fastighetsvisa lösningar.

Fastighetsvis insamling att föredra

Gatu- och fastighetskontoret vill framhålla att bostäderna i Stockholm till nästan 90 % ligger i flerbostadshus i relativt högt exploaterade områden. Lägenheterna är inte anpassade till källsortering annat än undantagsvis. Många är små. Sammantaget innebär detta att stockholmarna har stort behov av att under lång tid framöver kunna lämna ifrån sig sina sorterade fraktioner ofta, kanske dagligdags. Detta stora behov i relation till den relativt låga servicegrad för källsorteringen som materialbolagen erbjuder stockholmarna, kan befaras leda till att många tvingas avstå från källsortering och i stället fortsätter att kasta mycket av det sorteringsbara materialet tillsammans med det "vanliga" hushållsavfallet.

I avtalet mellan staden och materialbolagen finns angivet att debitering av viten kan ske om städning och tömning inte åtgärdas inom 24 timmar efter det att klagomål framförts mot en återvinningsplats. Det ankommer numera på renhållningsförvaltningen att sköta kontrollen av städning och hämtningsfrekvens i förhållande till lämnningen.

Förutom de problem som kan förekomma med nedskräpning anser gatu- och fastighetskontoret att återvinningsstationer på gatan ofta är störande, otillgängliga och förfulande. Vi sympatiserar sålunda med skribentens tanke att stationerna helst borde ha förlagts på kvartersmark redan från början.

Stadens ambition är också sedan länge att allt fastighetsgenererat avfall och de likaså fastighetsgenererade källsorteringsfraktionerna ska samlas in på och hämtas från kvartersmark på sätt som varit gångse under mycket lång tid. Den återgång till äldre tiders användning av den offentliga miljön som upplag för avfall som kan sägas ha skett i bl a Stockholm, bör enligt vår mening endast ses som temporär i avvaktan på att erforderliga förutsättningar tillskapas för fastighetsvisa lösningar.

Numera har som nämnts renhållningsnämnden till uppgift att samordna stadens agerande beträffande sådant avfall som omfattas av producentansvaret. Renhållningsnämnden har ända sedan den bildades haft att verka för en övergång till fastighetsnära källsortering. I 2002 års budget anges därutöver följande.

Dagens system med återvinningsstationer har stora brister gällande bland annat nedskräpning och förfulning av stadsbilden. Utöver detta är det angeläget att utveckla hanteringen så att medborgarna stimuleras att själva sortera i större utsträckning. Renhållnings-nämnden har sedan tidigare till uppgift att utreda en övergång till fastighetsnära källsortering. Detta arbete skall fortsätta i nära samverkan med fastighetsägarorganisationer och materialbolag. Arbetet har hög prioritet och renhållningsnämnden skall under 2002, efter samråd med berörda nämnder, presentera förslag till utformning av fastighetsnära insamling inom staden.

I kommunstyrelsens nyligen presenterade förslag till budget för 2003 anges bl a följande beträffande renhållningsnämndens arbete med fastighetsnära källsortering.

Återvinningsstationerna för insamling av förpackningar infördes som en tidsbegränsad åtgärd i avvaktan på att permanenta lokaler för fastighetsnära återvinning kommer att finnas tillgängliga. I väntan på att den fastighetsnära källsorteringen införs på bred front måste de nuvarande återvinningsstationerna finnas kvar och förbättras. Renhållningsnämnden har sedan tidigare till uppgift att utreda en övergång till fastighetsnära källsortering. Detta arbete har hög prioritet och måste intensifieras i nära samverkan med fastighetsägarorganisationer och materialbolag. Avfallstaxan måste utformas så att det lönar sig för fastighetsägare att ordna lokaler för fastighetsnära sortering. Även vid beviljande av markupplåtelse och bygglov skall krav ställas på sådana lokaler. Utöver detta är det angeläget att utveckla hanteringen, så att medborgarna själva sorterar i större utsträckning. Den insamling av organiskt avfall från restauranger m.m. som i dag går till biogasanläggningen i Sofielund, skall fortsätta. På sikt skall insamlingen av rent organiskt avfall öka.

Renhållningsnämnden skall tillsammans med stadsdelsnämnderna och i samverkan med fastighetsägarna inleda övergången till fastighetsnära källsortering. Renhållningsnämnden har tillsammans med Kungsholmen och Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd påbörjat en förstudie under 2002 om utveckling av källsorteringssystem.

Skribentens propå om fastighetsvisa källsorteringslösningar för hushållen synes sålunda redan vara väl uppmärksamman inom staden.

Fastighetsnära källsortering även för verksamhetsutövare

I sammanhanget kan vidare nämnas att gatu- och fastighetsnämnden i sin roll som fastighetsägare sedan flera år arbetar med en utökning av antalet fastigheter med möjlighet till källsortering samt en utökning av antalet källsorterade fraktioner.

Fastighetsförvaltningens utveckling av en väl fungerande källsortering i nämndens fastigheter sker i nära samarbete med hyresgästerna eftersom kostnaderna måste täckas av hyresintäkter. I de flesta fall har hyresgästerna ansvar för sophantering till sorteringsställe.

Särskilt kan framhållas att i nämndens kommersiella fastigheter invigdes 1999 en av Europas modernaste miljöstationer i Hötorgscity. Stationen är placerad i lastfaret under de fem Hötorgshusen och de andra fastigheterna som ligger mellan Sergels Torg och Hötorget. 20 fraktioner tas om hand från ett flertal kommersiella hyresgäster.

Vi har eller utvecklar fastighetsnära källsortering även för andra kommersiella fastigheter och våra fastigheter med kommunala verksamheter av olika slag.

Undermarkslösningar

Den i skrivelsen nämnda återvinningsstationen på Strandvägen under gatunivån har anlagts och drivs av Stockholms hamn AB som ett led i bolagets arbete med att rusta upp stadens kajer. Den öppnades i somras och betjänar Skärgårdsbåtarna.

Som skribenten påpekar är allt som syns några papperskorgar som fungerar som sopnedkast.

Under markplanet står stora containrar som hissas upp till gatunivån vid tömning.

Vad gäller idén i skrivelsen om fler återvinningsstationer under gatunivå har vi inga principiella invändningar utan prövar gärna eventuella sådana förslag som via renhållningsförvaltningens samverkansgrupp kan komma från producenterna och deras materialbolag. Undermarkslösningar förutsätter naturligtvis att eventuella konflikter med annan användning t ex ledningar kan lösas. Vidare måste nyttjarna stå för alla kostnader i enlighet med avtal som får träffas i varje enskilt fall. Även bygglov krävs.

Den tämligen unika återvinningsstationen på Strandvägen har som nämnts anlagts av hamnbolaget. Den har enligt uppgift bekostats av medel som bolaget enligt avtal erhåller av gatu- och fastighetsnämnden för upprustning av stadens kajer. Stationen vänder sig dessutom till en viss kategori näringsidkare. Det är således ganska stora skillnader i förutsättningar i förhållande till hur producenterna och deras materialbolag bedriver insamling av hushållens källsorteringsmaterial. Att som skribenten förespråkar göra Strandvägsmodellen till ett mer allmänt föredöme för källsorteringsstationer i staden kan därför kanske bli svårt. Men det är något som i första hand ankommer på producenterna och deras materialbolag att bedöma.

Styrmedel

Sammantaget anser vi att staden redan på bred front verkar för fastighetsvisa källsorteringslösningar för både hushåll och verksamheter. I den mån förutsättningar finns för fler undermarkslösningar enligt t ex Strandvägsmodellen ser vi positivt på sådana.

Stadens möjligheter att på kort sikt öka den fastighetsanknutna insamlingen och hämtningen av källsorteringsmaterial från hushållen torde dock begränsas av det ännu gällande avtalet med producenternas materialbolag som medger gratisuppställning av källsorteringsbehållare på offentlig plats.

Senast i samband med att avtalet löper ut år 2006 skulle staden i nya förhandlingar kunna eftersträva att de ansvariga producenterna i högre grad än hittills söker åstadkomma fastighetsvisa lösningar. En sådan förhandlingsinriktning skulle underlättas betydligt om producenterna blir lagstadgat skyldiga att tillhandahålla insamlingssystem med en tillräckligt hög servicenivå. Staden bör, vilket vi framfört i flera tidigare sammanhang, verka för att sådana lagkrav införs. Även de

formella kraven på fastighetsägarna har naturligtvis stor betydelse. Vidare skulle stadens nuvarande gratisupplåtelser på offentlig plats kunna avgiftsbeläggas.

En annan åtgärd i samma syfte är, som vi också pläderat för tidigare, att staden verkar för att någon form av statligt stöd införs till fastighetsägare som uppför källsorteringsanläggningar på kvartersmark. Vi upprepar också gärna att staden bör utveckla den kommunala avfallstaxan till ett effektivt styrmedel för att stimulera utbyggnad av fastighetsvis hämtning av källsorteringsmaterial.

Det ankommer på renhållningsnämnden att upprätta förslag till taxor för hämtning, transport och behandling av hushållsavfall. I ärendet om den nu gällande taxan (utl 2001:158) anför renhållningsnämnden att det inte finns möjligheter att direkt via avfallstaxan stimulera till fastighetsnära källsortering av producentansvarsmaterial. I den nuvarande taxan finns endast möjlighet till en "särskild sorteringsrabatt" i vissa speciella fall exempelvis i samband med försöksverksamhet med fastighetsnära källsortering. Rabatten är inte preciserad i taxan.

Vi vill dock ånyo peka på bestämmelsen i miljöbalken 27:5 enligt vilken renhållningsavgiften får tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning och annan miljöanpassad avfallshantering stimuleras. Regeringen angav redan i proposition 1990/91:90 "En god livsmiljö" bl a att differentierade avfallstaxor stimulerar till ökad källsortering och att det bör göras helt klart att kommunen har rätt att differentiera avfallstaxan inom ramen för den kommunala avfallshanteringen, i styrande syfte. Även i miljöbalkspropositionen 1997/98:45 anges att avfallstaxan får differentieras i styrande syfte utan hinder av likställighetsprincipen för att t.ex. kunna stimulera källsortering av avfall.

Vi förordar att en mer generell och tydligt preciserad återvinnings- eller sorteringsrabatt införs i stadens hushållsavfallstaxa. Detta bör enligt vår bedömning ligga helt i linje med miljöbalkens bestämmelser.

Om staden för att söka få till stånd en snabbare avveckling av källsorteringsstationerna på offentlig plats och i stället en återgång till traditionell fastighetsvis hämtning skulle vilja ändra eller bryta de löpande avtalen innan de går ut 2006, bör en eventuell sådan åtgärd enligt kontorets mening föregås av ingående praktiska, miljömässiga, juridiska och ekonomiska konsekvensanalyser.

RESERVATIONER M M

Renhållningsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Dick Urban Vestbro (v) och Juan Carlos Cebrián m fl (s) enligt följande.

Skrivelsens författare hävdar att tillstånd aldrig skulle ha getts för återvinningsstationer på gatan. I så fall skulle förpackningsinsamlingen aldrig kommit av sig redan i starten. Erfarenheter har visat att det är svårt att få till stånd permanenta lokaler inomhus. Särskilt svårt har det varit för den borgerliga majoriteten, som inte velat öva påtryckningar på fastighetsägare eller ens velat pröva om taxan kan användas som ekonomiskt styrmedel för att påskynda arbetet med fastighetsnära källsortering. Genom sin ställning i den borgerliga koalitionen har kristdemokraterna haft goda möjligheter att driva frågan om inomhuslokaler för källsortering, men i praktiken har de inte gjort något för att föra frågan framåt.

Skrivelsens författare framför vidare att stationerna bör vara bemannade. När s-v-mp föreslagit att bemannade parkeringsanläggningar ska användas för återvinning av farligt avfall har kristdemokraterna valt att avslå sådana initiativ.

Målsättningen för den nya majoriteten är att ta fram en plan för vilken typ av källsortering som lämpar sig bäst för olika områden, där fastighetsnära lösningar prioriteras.

Särskilt uttalande gjordes även av Ulla Ericson m fl (m) och Mats Sahlin (fp) enligt följande.

Eftersom den nya majoriteten vill använda sig av särskilt uttalande för att recensera vår politik vill vi anförda följande:

Den tidigare borgerliga majoriteten har i högsta grad diskuterat, debatterat och utövat påtryckningar på fastighetsägare för att uppnå en högre grad av fastighetsnära källsortering.

Ersätтарыttrande gjordes av Magnus Jarnling (mp) där han instämmer i det särskilda uttalandet av Dick Urban Vestbro (v) och Juan Carlos Cebrián m fl (s).